

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hozva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónapra . . . 1 „	Egy hónapra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ Nyilváltór sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A Szapáry-kabinet lemondása.

Arad, november 8.

Alábbi sürgönyeink, melyet helybeli olvasóinkkal külön kiadásban még tegnap közöltünk, most már világos képét adják a helyzetnek, mely — hogy ama bizonyos szófordulattal éljünk — a k ö r ü l m é n y e k h e z k é p e s t megnyugtató, sőt bizonyos tekintetben lelekemelő.

Hogy ez így van, azt legigazabban a nemzeti párti sajtó arculatja mutatja, mely a válság ezen előreláthatott lefolyásának csak sejtelmétől is a Medusáéhoz hasonlóan eltorzult, s a prédájától elesett zsákmányvadász dühe tükröződik rajta, látva, — a mi most már bizonyos — hogy a kormány a s z a b a d e l v ü s é g puha ágyára bukik, és hogy pártja, melynek morális bukását jósolta, óhajtott, remélte, ime a szabadelvűségből Magyarország állami függetlenségének védelméből új erőt, lelkesedést merítve, főnixként emelkedik ki újult akció-képességgel a válság tüzeiből; s kik a 30 év terhes munkájától fáradt és kimerült uttörőnek álutakon, fondor taktikával törtek vesztére: lemaradva állanak az utszélen, s megszegyenülve kénytelenek szemlélni, mint robognak előre a történetek mezején a humanizmus örök, igaz elveinek motorai által.

A helyzet képe most már tiszta és világos, kivált ha az aktuális politika színvakító izgalmaiktól menten, higgadt tárgyilagossággal és általános szempontokból tekintjük azt.

A magyar állam fejlődése a mai nappal lépett ama harmadik frázisba, melyen szükségkép keresztül kell mennie, hogy századok mulasztásait pótolva, Európa modern, civilizált államainak sorába emelkedjék.

Ama nagy államfenntartó párt, mely három évtized óta vezeti Magyarországot sorsát, rendezte az ország államjogi viszonyait. Deák és Andrássyval, közigazgatási viszonyait Tisza és Wekerlével, s ha Isten segíti, rendezni fogja most társadalmi és egyházpolitikai viszonyait úgy, a mint azt a liberalizmus elve és Magyarország állami önállósága es méltósága követeli.

Hogy a s z a b a d e l v ü p á r t csak s z a b a d e l v ü irányban kívánja ezt a korszakot alkotó reformmunkát végezni, az természetes, ha nem így tenne, meghazudtolná nevét, melyet 25 év óta visel. Nem tultengése ez a liberalizmusnak, miként a nemzeti párt klerikális közlönyei rosszul palástolt irigységből gunyosan hangoztatják, nem személyes ellentétek aknamunkája, mely ráfogással a szabadelvűpárt lélekemelő mozgalmát bélyegzik, mert hogy Tisza és a kormány-párt nagy többsége a szabadelvű reformok elvei mellett most léptek sorompókba, és idáig na-

pirendre nem tüzték azokat, annak nem kicsinyes párttaktika, hanem a dolgok természetes egymás utána adja meg a magyarázatát: előbb az államot megalapítani, azután fennállítását anyagilag biztosítani kellett, s csak azután lehetett szó a belső reformokról. Hiszen a ki ismeri az országos közvélemény hangulatát, az nagyon jól tudja, hogy a többség a szabadelvű reformok jelszavának proklamálása által tulajdonképpen csak ennek a közvéleménynek adott hü kifejezést.

Az időleges ellentét korona és parlamenti többség között a milyen érthető, ép oly muló, s épen nem ad aggályra okot.

A korona, mint törvényhozási faktor, természete s rendeltetésénél fogva, az állam belső alakulásában a szilárd hátteret, a szabályozó, fékező, konzervatív momentumot kell hogy képezze. Nem csak joga, de kötelessége a k o n a n a k, midőn oly mélyre ható társadalmi és egyházpolitikai kérdésekről van szó, mint a jelenlegiek, előbb magának meggyőződést szereznie arról, hogy ezen reformok számára, az adott viszonyok megérlelődtek-e? Általános szükségét, óhaját képezik-e a lakosságnak, s létesíthetők-e nagyobb belső válságok nélkül.

Nos, erről a Felség — alábbi híreink szerint — informáltatni fogja magát, s hogy ha — miről alig lehet kétség — meg fog győződni róla, hogy Magyarországon e reformok létesítése nélkül kormányozni nem lehet, az ő bölcsesége meg fogja találni az utját, miként legyenek amaz intézmények létesíthetők, s meg fogja találni a férfiakat, kik e munkára vállalkozni fognak.

A válság közelebbi részleteiről a következő sürgönyeinkben értesítjük olvasóinkat:

Budapest, nov. 8. (Saját tud. táv.) Szapáry Gyula gróf miniszterelnök tegnap másodszor volt kihallgatáson a királynál, ki vasárnap csak az előterjesztéseket hallgatta meg, de elhatározását nem nyilvánította. Azt a tegnapi fogadtatása helyezte kilátásba. A tegnapi kihallgatása alkalmával Ő felsége kijelentette, hogy az egyházpolitikai kérdésben megadja az előleges beleegyezését a kötelező polgári házasság kivételével, melytől beleegyezését megtagadja.

Ő felségének ez elhatározása folytán Szapáry bejelentette a kabinet lemondását, melyet már eleve felvitt magával a szokott válasz esetére.

A felség a lemondást elfogadta, megbízva Szapáry Gyula grófot az ügyek ideiglenes vezetésével.

A dolgok illetően lefolyását az „Aradi Közlöny” már vasárnapi számában jelezte stádiumról-stádiumra, s az ered-

mény igazolja az „Aradi Közlöny” értesüléseit egytől-egyig.

Szapáry tegnap este visszaérkezve, tanácskozott miniszter-társaival, akiknek előadta kihallgatása eredményeit. Konstatálta, hogy a kabinet megbízásához képest járt el s hogy Ő Felsége a kabinet lemondását elfogadta.

Tegnap még szigorúan titokban tartották ezen dolgokat és ma sem lehetett bizonyosat tudni. A főrendek mai ülésén azonban nyilvánvalóvá vált minden. A főrendek ma rövid ülést tartottak, a melynek végén megjelent Szapáry Gyula is. Fölment az elnöki emelvényre s valamit mondott az elnöknek, az ülés befejeztével pedig az elnök tudatta a főrendekkel, hogy holnap, szerdán délután egy órakor ülést tart, vagyis a képviselőház ülése után a főrendház is ülésezni fog, jöllehet, tárgya nincs, aminek más magyarázata nem lehet, minthogy Szapáry bejelentette a kabinet lemondását előbb a képviselőházban, azután pedig a főrendeknek.

Bécs, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Szapáry tegnap Ő Felségének bejelentette a kabinet lemondását, miután Ő Felsége egyelőre nem járult hozzá a kötelező polgári házassághoz.

Budapest, november 8. (Saj. tud. táv.) Érdekes fejleménynek néz elébe a jelenlegi politikai helyzet.

Szapáry ideiglenes megbízatása alatt tapogatózni fog, hogy alakíthatna-e miniszteriumot, mely a polgári házasság nélkül meglehetne, tekintettel arra, hogy Szapáry tudvalevőleg nem kötötte magát a kötelező polgári házassághoz, csak kabinetjének többsége.

Ez a terve azonban Szapárynak alig ha sikerül, tekintettel arra, hogy a szabadelvű párt egyik nagy része határozottan követeli ezen liberális reformot. Ebben a szellemben örvendetes jelenség, hogy Ő Felsége szerdára magához hivatta Tisza Kálmánt, csütörtökre pedig Széll Kálmán volt pénzügyminisztert. Mind e két férfitól tudvalevő, hogy a kötelező polgári házasság mellett foglalnak állást. Mindketten ki fogják jelenteni Ő Felsége előtt, hogy jelenleg lehetetlen Magyarországon kabinetet alakítani ezen reform nélkül, melyet a közvélemény sürget és mely a képviselőház többségének programjában van.

Azoknak száma, kik a kötelező polgári házassághoz nem kötik magukat, olyan elenyésző, hogy ezekkel még csak kísérletet sem lehet tenni kabinet-alakításra.

Mint értesülünk, a szabadelvű pártban küszöbön áll a szakadás, a mint Szapáry olyan kabinettel akar föllépni, mely a polgári házassá-

got nem veszi fel programjába. Ebben az esetben Szapáry fűzője ki van zárva az ellenzékiekkel is, melyek minden árnyalata kötelezte magát a kötelező polgári házasság mellett.

Ilyen körülmények között tehát mérvadó politikások véleménye szerint Szapáry ésszerűtlen kabinettet nem alakíthat. Itt aztán ismét a korona kerül az alternatíva ellen: vagy megadja engedélyét a kötelező polgári házassághoz, vagy új parlamenttel próbál szerencsét s ez esetben feloszlatja a képviselőházat.

Irányadó körök véleménye szerint ez utóbbi alternatívára nem fog sor kerülni, mert a korona bizonynyal látva a képviselőház többségének álláspontját, megadja előleges beleegyezését a kötelező polgári házassághoz.

Budapest, nov. 8. (Saj. tud. távirata.)
A szabadelvű pártban Szapáry valószínűleg ma bejelentilemondását s ezért a párt mai ülése is rendkívül érdekesnek ígérkezik. Mindamellett a szerdai ülés nem kevésbé fontos lesz.

Budapest, november 8. (Saját tud. táv.)
Valószínű az a hír, mintha Szapáry a mai nap folyamán már alkudozott volna Apponyiakkal.

Helytelen káröröm.

Arad, november 8.

(—ly—) Semmi sem jellemzi jobban az ellenzéki lapokat, mint azon frivolitás, a melylyel a jelenlegi, sajnos, nagyon is komoly helyzetet tárgyalják. A helyett, hogy annak komolyságát felfogva, a jövő feletti hazafias aggodalmaknak adnának kifejezést, napról-napra nagyobb kárörömmel üdvözlük a kiszivárgó többé vagy kevésbbé hiteles híreket és maró gunynyal illetik Szapáryt és a szabadelvű pártot, mint nézetük szerint a válság előidézőit.

Pedig ha elfogulatlanul itélnék meg a helyzetet, akkor be kellene látniok, hogy a Szapáry-kormány legkevésbbé érdemi meg a gáncsot akkor, amidőn a szabadelvű reformok mellett a lehető legnagyobb határozottsággal állást foglal és ezeknek keresztülvitele érdekében fölfelé felveti a kabinetkérdést, be kellene látniok, hogy legkevésbbé érdemi meg a gunyt az a párt, amely feladatának magaslátán állva azt mondja, hogy csak oly kormányt hajlandó támogatni, amely az egyházi kérdések terén a szabadelvű reformokat teljes mértékben keresztül vinni kész; de megtagadja a szolgálatot, amely perczen meggyőződik arról, hogy a kormány a reformok keresztülvitelére vállalkozni nem akar, vagy nem mer.

Bármily irányban vizsgáljuk a helyzetet, annyi bizonyos, hogy az ellenzéknek legkevésbbé van oka az öröme. Mert sajátképen miről van a szó?

A miniszterium által a parlamentben kilátásba helyezett vallásügyi reformkérdések oly nehézségekbe ütköztek, amelyeknek elhárítása a kormány és a parlament többségének hatáskörén kívül esik.

Már most tegyük fel, hogy akár az egész kabinet, vagy annak csak egyes tagjai lemondának, hajlandók volnának-e Apponyiék az örökséget átvenni?

Ha a hatalom utáni vágyból hajlandóságot éreznének is magukban erre, nem tehetnék először azért, mert Apponyi nemrég a parlamentben kifejtett szabad-

elvű programja által kötve van; másodszor pedig azon oknál fogva, mert más programmal, mint azzal, amelyért a kormány most sikra száll, Magyarországot ez idő szerint kormányozni nem lehet.

Bármely kormány valamely konzervatív program keresztülvitelére vállalkoznék, csakhamar arra a meggyőződésre jutna, hogy a sokat gáncsolt és lenézett szabadelvűpárt teljes erővel utját állja minden klerikális, vagy a szabadelvű reformokat halogató irányzatnak.

Ha a »nemzeti« ellenzék — mert csak erről lehet szó — ma kormányra jutna, a körülmények teljes hatása alatt csakhamar éreznék, hogy a »nemzeti« schlagworttal és hasonló frázisokkal nem lehet országot kormányozni, hanem, hogy ahhoz a létező tényleges viszonyok mérlegelése és figyelembe vétele szükséges.

De az ellenzéknek mostani, a kárörömtől sugallt magatartása nem lényeges dolog, ez egyelőre a dolgok fejlődésére csekély, vagy éppenséggel semmi befolyással nem bír. Sokkal fontosabb, komolyabb a helyzet maga. De a felett sem esünk kétségbe, mert a szabadelvű eszmék védelmére soha oly erős phalaux készen nem állott, mint ma. Azoknak ellenségei megtámadhatják a reformtörvényeket bármily fegyverekkel, nem sikerül nekik a bevehetetlen bástyákon rést törni.

Akár marad Szapáry, akár jön más helyébe, fenn kell neki lobogtatni a szabadelvű reformokat a vallásügyi kérdések egész terén, különben napirendre tér föltötte a meg nem törött hatalmas szabadelvű párt.

A szobor-ügy története.

— Négy közlemény. —

Budapest, november 8.

IV.

Hogy tehát a Kossuth-ünnepély, diszpolgárrá történt választások sat. a legpolitikátlanabb meggondolatlanúság volt, azt beismeri az egész művelt világ. Nem lehet ám az eféle baklövéseket frázisokkal elütni. Hogy, például: »Attól a nemzettől, mely nagyjai iránt kegyelettel nem viseltetik, nem várható semmi s. t. b. — Mert hiszen ez nagyon természetes, csak hogy vannak körülmények egyeseknek, úgy mint nemzeteknek életében, amely körülmények figyelembe veendőek. Az okos ember, valamint egy okos nemzet tudni fogja, hogy a szív nem mindig helyes tanácsadó, hát mielőbb ennek a tanácsa után menne, vegye elő az esztét. Mert ha igaz az, hogy: »Amely nemzet, nagyjai iránt kegyelettel nem viseltetik, attól nagy dolgok nem várhatók«, az is igaz, hogy: »Amely nemzet a körülményekkel számot vetni nem tud, attól meg okos dolgok nem várhatók«... Szóval ez a Kossuth-kultusz, ám legyen szélsőbal kedvtelése, de a nemzet józan része gondolja meg, hogy: »Egyszerre két urat szolgálni nem lehet!« Meg van az ideje mindennek! Az meg, hogy Urunk királyunk ellen tüntetési szint ölthető cselekményekbe menjünk bele, a józan észnek kívül még az a kegyelet is tiltja, melylyel irányába viseltetni még alattvalói kötelességünk is: mert nem csak Kossuth-kegyelet van a világban... »

A hiba azonban már megtörtént: ámde hibát hibára halmozni? Nem mondhat rósz akaratnak: de rettentő egy ügyet-

lenség. És hogy egy nemzetet ily ügyetlen emberek vezessenek? Az, arra a nemzetre nézve, talán még se valami nagy dicsőség!...

E sorok írója nem állítja, hogy a szobor-koszorúzási ünnepély minden fázisát ismeri, annyit azonban tud: hogy uralkodó és miniszterelnök közt szoktak előfordulni eszmecserék; a nemzet hűsége és ragaszkodása is szóba jöhet. Az uralkodó egy ily alkalommal azt is mondhatta: »Hogy számítsak én egy olyan nemzet hűségére és ragaszkodására, amely Kossuth mellett tüngett?« Erre a miniszterelnök bizonynyal válaszolt és biztosította ő Felségét, hogy ez nemcsak ki nem zárja a nemzetnek királya iránt érzett hű ragaszkodását, de garantírozhatja, hogy nemzet királyát nem szeretette még jobban soha.

»Frázis, kedves Szapáry, frázis!«

Es ha ő Felsége valóban ezt mondta volna a miniszterelnöknek, mit felelhetett volna rá Szapáry gróf? Miféle bizonyítékra hivatkozhatott volna? A szó, a parádé, nem bizonyíték. A bizonyíték nem lehet más, mint egy benső vonást jellemző tény.

Am hol van egy ilyen tény? Nem lehet állítani, hogy a nemzetet mult, de a hányszor csak szóba jött is valami, az uralkodó színe például, — nem áldatlan hecczet csinált belőle a szélsőbal mindannyiszor? Es persze Apponyi ur vele...

Még csak érinteni se lehetett oly cselekményt, mely az uralkodó iránt érzett szeretetünket tolmácsolhatta volna, mert tudni kell, hogy a szeretetnek mindig az a legfrappansabb, kétségbevonhatatlanabb bizonyíték, a mi áldozattal jár, mint a milyen áldozattal járt az uralkodó részéről a honvédség elismerése, föltámasztása, azoknak a nemzetiségeknek, melyek érette, mellette küzdöttek, ha bár törvényes ránczba szedése, stb. Amit ő mindig hüen, odaadón teljesít. Es mi? Egy sárga fekete lobogótól kiszaladunk a világból, mivel hogy ez a szín nekünk rosszul esik. Vajjon ő Felségének az elmondott cselekedetek jóleshettek és jól eshetnek?

Avagy ha például ő Felségétől eredt volna a gondolat: koszorúztatni az okos szobrára, kik egyelene harcolt ádáz tusában estek el és megadatni azok emlékének a császári és királyi hadsereg tisztelgését, meghajtani a császári és királyi lobogót? — Nem-e magasztos nyilvánulása annak az igazi ragaszkodásnak, melylyel nemzete iránt viseltetik?

Estalán kisebb áldozat ez ő tőle, mint lett volna tőlünk az a másik? Nem egy nemes szív sugallta iniciativa lett volna ez a valódi kölcsönös bizalom és szeretet ragaszkodásának, amely képes lett volna parolizálni, feledtetni a Kossuth-ünnepély tüntető színezetét.

De hát nem! Ez sértette volna a nemzeti kegyeletet! Semmit a nemzettől, ami a nemzetnek nem jól esik, de mindent a királytól, ami a királynak nem jól esik!

Hát vajjon ez az uralkodás maczeráltatás akar lenni?

Gondolja meg a magyar nemzet, hogy ez annak a színezete! Tegye szívére kezét és kérdezze meg lelkiismeretétől: Helyes ez? Lovagiasság ez? Viszonzás ez?

Hentzit akarta talán megtisztelni a szoborbizottság, mely végre és valahára alkalmat látott nyilni arra: hogy a nemzet is hozzon már egyszer áldozatot? Igen is, hogy áldozatot: mert a szoborbizottságnak sem kedvesebb Hentzi, mint Apponyinak vagy Ugronnak, de azok nem szónoklataikkal akartak brillírozni, nem a karzatok hölgyközönsége és a gyengébbek előtt akarták adni a nemzeti hőst, hanem végre akartak hajtani egy oly okos és méltányos, minden tekintetben lovagias cselekedetet: mely behégyesztette volna a szélsőbal által örökösente pésett sebet, megerősítette volna a szélsőbal által a megerősödésben gátolt frigyet.

Tudjuk, állítjuk, ismerjük a nemzet általános ragaszkodó hűségét királya iránt, de igen-igen szomorú: hogy ennek egyébként mint szóval, nem tudunk adni kifejezést. Hogy terrorizálni engedjük magunkat ez által a kiengesztelhetetlen, predesztinált töredék által, a mely töredéknek hűséges csatlósa és Don Quisottja Apponyi ur, és amely gyengeségünk óriási kárára van hazánknak: mert az őszinte benső bizalmat nem engedi létrejönni! Önálló hadsereg? Pénzügy? Hadügy? stb. Szép álmok, de annak csak egy alapja van: a bizalom!

A követelés csak a bizamatlanságot fokozza, csak a kedélyt keseríti.

Es most még csak az kellene mindezekhez, hogy Szapáry Gyula grófot, az igazi nemzeti hűség ezen kifejezőjét és szószólóját hagyja el a párt, buktassa meg a parlament!

Ugyan-ugyan, gondolkozzék már egyszer a nemzet önállóan: Mi lenne ebből? Minek a jele lenne ez? A szélsőbal karjaiba való rohanás, lerombolása mindennek, a mit eddig építettünk! Ez adja meg a helyzet komolyságát, azért utazott el ő Felsége Gödöllőről: mert itt egy olyan áramlatot lát fölcsinze kerekedni, a mely örökös szerencsétlensége volt nemzetünknek.

Es ha bár ő Felségének ez aggodalmát mi nem osztjuk, a nemzetben élén, a nemzet érzelmeit jobban ismerjük, meg vagyunk hatva lelkünk mélyében, mert azt tapasztaljuk: hogy nemzetünk még mindig nem ért föl a komoly megfontolás a maga magaslatára, melyről beláthassa saját javát és nem bírja lerázni köntöséről azokat, kik bele kapaszkodva, az emelkedésben gátolják.

A főrendiház ülése.

Budapest, nov. 8. (Saj. tud. táv.) A főrendiház ma délután Szilágyi József koronaőr elnöke alatt rövid ülést tartott, melynek végén megjelent Szapáry Gyula gróf miniszterelnök is. A bejelentések után következett a napirend, melynek során a főrendek változatlanul elfogadták a fogház- és elzárás-büntetés végrehajtása és a pénzügyi büntetésekből

befolyó összegek felhasználása a törvényhatóságokról szóló törvényozikk némely rendelkezései végrehajtásának függőben tartása tárgyában a képviselőház által el fogadott törvényjavaslatokat, valamint ugyancsak észrevétel nélkül jóváhagyták a főzámcsék jelentését.

Az ülés végén az elnök bejelentette, hogy a főrendiház holnap délutáni egy órákor ülést tart.

Politika és állami hitel.

— November 8. —

Bécsből írják: A magyar politikai életben egy idő óta feltűnő sűrűséggel ismétlődő sajnos jelenségek, minden kicsinyes ürügynök felhasználása a hadsereg ellen való óles kifakadásra, a Kussuth-hultusz, melyből a magyar nemzet elenségeinek rosszakarata a legillóyalisabb tendenciákat magyarázza ki, a szélöz ellenzék erőszakos és intoleráns viselkedése s a sikeres törvényhozási munkának üres szöfecsérléssel való megbénítása mindezen s más hasonló tünetek az itteni legelőkelő b pénzügyi körökben lassanként oly visszahatást keltettek fel a melyet érdemes lesz komoly megfontolásra méltatni.

Még sokkal magasabb, sőt következtéseiben végzetes lenne a hatást a magyar állam háttartásában uralkodó pénzügyi rend nélkül! azonban így sem lehet azt kicsinyelni, különösen a jelen pillanatban.

Nem hagyható ugyanis figyelem kívül, hogy a magyar állam papiroknak igen nagy része itt Ausztriában van elhelyezve s igen érzékeny csorhát ejthetne a magyar állam hitelén, ha a papirok tulajdonosai elvesztenék a magyar állami viszonyok konszolidált voltában való hitüket.

Ehhez járul, hogy a magyar pénzügyminiszter nagy arányú finansziális műveletek előkészítésével foglalkozik, a melyek előnyös kereszttulviteléhez a pénzpiacz teljez bizalmára van szüksége.

Bizonyára nem több üres szónál a hazafiság azoknak ajakán, kik a politikai viszonyoknak minduntalan való megzavarásával igen könnyen idézhetnek elő legalább is késedelmet a kérdéses pénzügyi művelet, a valuta-reform tényleges megvalósításának kardinális előfeltétele tekintetében.

Városi közügyek.

Arad a múlt hónapban.

— Polgármesteri jelentés. —

(Vége.)

A város közönsége által tartott árva- és lelenz-gyermekek száma volt 56; októberben szaporodott 1, mesterségre adatott 1, maradt a hó végén 56. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt szeptember hó végén 141, októberben bejelentetett 6, más helyre adatott 4, anyja által visszavétt 3, elhalt 3, maradt a hó végén 137.

Tűz 1 esetben volt.

A községi bíróságnál szeptember hóról maradt elintézetlen 556 ügy, októberben befolyt 1191, elintézés alatt állott összesen 1747, ebből elintéztetett 1025, tárgyalás alatt maradt 722. Végrehajtás fogyanatosított 106, árverés tartatott 4.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek.

Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 229 közös hadseregbeli és 79 honvéd-tartalékos. Utóállított 2 helybeli, 1 idegen illetőségű hadköteles. Önkénytelennek besoroztatott 6, a póttartalékba helyeztetett 1. A város terhére elszállásoltatott 66 főtiszt, a háztulajdonosok terhére 120 honvéd legénység.

Az utcák és terek rendezése folytatott. Az Asztalos Sándor-utca rendezése, a Választó- és Sarló-utczákban készült köalapra a homok beágyazása befejeztetett. A főut- és fejszeutczai kövezet javítása folyamatban van.

Az adóbeajtás eredménye a következő volt: Befolyt állami adóban 13,851 frt 30 kr, leiratott 1231 frt 72 kr, összesen 15,083 frt 12 kr; hadmentességi díjban 581 frt 61 kr, leiratott 6 frt, összesen 587 frt 61 kr; jog- és bélyegilletékekben 654 frt 57 kr, leiratott 392 frt 91 kr, összesen 1047 frt 48 kr; városi adó 5129 frt 92 kr, leiratott 436 frt 54 kr, összesen 5564 frt 46 kr; utadóban 767 frt — kr, leiratott 56 frt 43 kr, összesen 863 frt 43 kr; átíratásdíjban 667 frt 12 kr, iparkamarai díj-

ban 84 frt 48¹/₂ kr, idegenközadóban 832 frt 99 kr, leiratott 6030 frt 64¹/₂ kr, összesen 6863 frt 63 és fél kr.

Az árva pénzár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 260,273 frt 62 kr, kiadás volt 15,217 frt 32 kr, maradvány 245,056 frt 30 kr.

A házi pénzár forgalma volt bevételben 56,159 frt 93 kr, kiadásban 43,694 forint 19 krajczár, maradvány 12,465 frt 74 kr. Az utépítési alap bevétele volt 13,980 frt 3 kr, kiadása 460 frt 9 kr, maradvány 13,519 frt 94 kr. A védgát alap állása volt 7167 frt 48 és fél kr. A különféle alapok bevétele volt 390,463 frt 49 kr, kiadása 26,976 frt 4 kr, maradványa 363,487 frt 45 kr.

Kövezetvámiban befolyt 3121 frt 57 kr, helypénzben 3310 frt 48 kr, partvámiban 25 frt — kr, összesen 6457 frt 05 kr, kiadás volt 774 frt 71 kr, marad tiszta jövedelem 5682 frt 34 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 183 darab folyadék - mérték; 2059 darab hordó; 37 darab száraz tárgymérő; 19 darab mérleg, 2 darab súly.

Hitelesítési díjban befolyt 903 forint 23 krajczár.

Az állategészségügy kielégítő volt.

Arad, 1892. október 5.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órákor 771.2 mm., délután 2 órákor 772.0 mm. Hőmérséklet reggel 7 órákor C° + 8.4, délután 2 órákor C° + 12.6. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor EN. 1, délután 2 órákor EN. 3. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 4 milliméter.

A kolera Uj-Panáton.

— Saját tudósítónktól. —

Mint tegnapi külön kiadásunkban jeleztük, a kolera Uj-Panáton nagy mérvben lépett fel.

A megbetegültek száma négyre emelkedett, kik közül kető, név szerint Csabrádi János és Rieger János meg is halt. A hatóság részéről a legerélyesebb óvintézkedések lettek fogyanatosítva.

A helyszínére utazott a megyei főorvos, Issekutz Károly dr, a járási főorvos, Institóris István dr, s a főszolgabíró, Ortutay Gyula. Az esetről a részletes jelentés a következő:

A vármegye Uj-Panát községétől tegnapelőtt délután azon jelentés érkezett, hogy ott Csabrádi János ottani lakos kolera-gyanus tünetek közt megbetegedett.

E jelentés folytán Institóris István járási orvos azonnal a helyszínére sietett, s bár a nevezett beteg éppen az orvos odaérkezésekor el is halt, rajta a kolera tünetei nem voltak észlelhetők. A hulla elkülönítése és a kellő dezinfekció mindazonáltal megtétetett és az abbéli intézkedések számonkérése és a betegség oka és körülményeinek további nyomozása végett tegnap reggel a járási orvoson kívül Issekutz Károly főorvos és Ortutay Gyula főszolgabíró a helyszínére mentek.

E közben Uj-Panáton egy újabb megbetegülési eset is fordult elő. Nevezetesen Rieger János 38 éves ottani lakos tegnap este kolera-gyanus tünetek közt megbetegedett s még az éjjel el is halt. Ezen egyénen a kolera tünetei már igen észlelhetők, habár a köreket végleges megállapítása a baktériológiai vizsgálatok eredményétől tétetett is függővé. A betegség és halál oka kolera-nak mutatkozott, ez okból a ragály elfojtása végett kellő dezinfekció mellett mindkét hulla sublibát lepedőbe burkolva rögtön koporsóba tétetett s a hullaházba szállítottatott. A betegszobák azon tartozékai, melyekkel az illetők érintkeztek részint megsemmisítettek, részint pedig fertőtlenítettek s végre és általában a ragály anyag elhurcolása ellen a szükséges óvintézkedések megtétettek.

Mint a későbbi órákban értesülünk az aradi szolgabírósnak nevezett kolera-ban elhalálozott egyének ürlékeit a Pertik-féle

baktreológiai intézetbe küldötte mikroszkopikus megvizsgálás végett.

A m. kir. postafőnökség a szállítmány felvételénél a legnagyobb mérvű óvatossággal járt el, a gondosan dezinficiált csomagot is csak a már megtett óvintézkedések szigorításával vette fel. A szolgabíróság sürgönyileg várja a központból a feleletet.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 9. —

Ködös.
Száras.
Enyhe.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhoz hordva:	szétküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénznek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyancsak ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

November 9. Szerda. Róm. kath. naptár: Tivadar. — Protestáns naptár: Tivadar. — Görög-keleti naptár (október 28.): Ferencz vt. — A nap két 6 óra 58 perczkor, nyugszik 4 óra 30 perczkor.

Külső-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

November 9. Városi közgyűlés d. u. 4 órakor.

November 17. Csiky-ünnepély a városház dísztermében.

— **Rendkívüli kiadást** adott ki tegnap délután az „Aradi Közlöny“ a bekövetkezett nagyjelentőségű politikai eseményről, a Szapáry-kabinet lemondásáról. Külön kiadásunk, dacára nagy terjedelmének, az összes aradi lapok kiadásai közül leghamarabb jelent meg s óriási szenzációt keltett városszerte. A kihordók valószínűleg ostromnak voltak kitéve a közönség részéről s az összes példányokat rövidesen szétkapkodták. A nagyjelentőségű eseményről szóló sürgönyöket — mikhez még az Uj-Panáton előfordult kolera-halálozások hírére is odatoltuk a külön kiadásban — vidéki előfizetőink részére mai lapunkban is lenyomattuk.

— **Személyi hírek.** Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester és Institoris Kálmán főjegyző holnap reggel Kolozsvárra utaznak, hogy a magyar színészet fennállásának 100 éves jubileumán Arad város törvényhatósági bizottságát képviseljék.

— **A hivatalos lapból.** A király Rombauer Tivadar rio de janeiro kereskedőnek, az ottani főconsulatus ügyeinek ellátása körül tett hasznos szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Károlyi Tibor gróf** aradmegyei nagybirtokost a király a vallás- és tanulmányi alapokra felügyelő s azoknak kebelését ellenőrző bizottság tagjává nevezte ki.

— **Városi közgyűlés.** Aradváros köztörvényhatósági bizottsága november havi rendes közgyűlését ma, szerdán délután 4 órakor tartja a lapunkban közölt tárgysorozat szerint. Az ülésre e helyen is figyelemztetjük a köztörvényhatósági bizottsági tagokat.

— **Forinyák Gyula** altábornagy tegnapelőtt városunkba érkezett, hogy a helybeli honvédség fölött szemlélet tartson. Az altábornagy a

lehető legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a legénységről, e meglepődését fejezte ki az uralkodó tisztaság felett. Az altábornagy ma este elutazott Aradról.

— **A kolerajárvány megszüntetése.** Az aradi barakkházban lévő Geesedy György kolerabeteg már teljesen felépült, ugyanígy, hogy holnap már mint egészséges embert bocsájtják ki a barakból. Ez örövendes körülmény folytán, ha a város területén újabb koleraárvány eset elő nem fordul, a szombaton ülésező járványbizottság a kolerajárványt megszüntetnek nyilvánítja.

— **Latogatás a román tanítóképzőben.** Erdődy Béla dr., miniszteri kiküldött mint irtuk, Budapestről Aradra érkezett, s a mai nap folyamán meglátogatta a román tanítóképzőt. Latogatásait egyelőre csak a tanítóképzőre terjesztette ki, s elismerőleg nyilatkozott az intézetről.

— **Arad város vízvezetéke és csatornázása.** Arad szab. kir. város vízvezetéki albizottsága közelebb érdekes és sok munkásságot igénylő alkotással lép a nagybizottság elé, melylyel nagyban megkönnyíti a vízvezeték és csatornázás kérdésének égetően sürgős megoldását. Bemutatja a most nyomtatás alatt álló vaskos füzet a vízvezetékre vonatkozó szerződés tervezetét s szabályrendeletének rendkívül előnyös módosításait. Attérve a csatornázás kérdésére, tárgyalja a csatornázás kiépítésére vonatkozó szerződés tervezetét és a csatornázási szabályrendeletet, mely ismerteti, hogy a csatornázás kiépítésének és fenntartásának költségei honnan volnának fedezendőek. A ki nyomtatott füzeteket megküldi a város a törvényhatósági bizottság tagjainak tanulmányozás végett.

— **A város vásárjövendelme.** Az aradi országos vásár helypénzekben és kövezetvám-ban 4000 frton felül jövedelmezett a városnak. Elég csinos összeg — vásárfiának.

— **Utcái kolera-biztosok.** Most folyik az aradi kapitányi hivatalban azon egyének névsorának összeállítása, a kik a kolera elleni óvintézkedések végrehajtására és a köztisztaságra fognak utcai biztosai minőségben felügyelni. Öt száz ilyen egyénre van szükség s Arad közegészségügyi viszonyainak javulása érdekében kívánatos, hogy a felszólítandók közül egyik se utasítsa vissza a megkeresést.

— **A siketnéma iskola állandósítása.** A mai közgyűlésen kerül szönyegre az aradi siketnéma iskola állandósításának kérdése, melyben van már egy olyértelmű közgyűlési határozat, hogy a város állandósítja az iskolát, ha részére az 500 frt évi államsegély is állandósíttatik. Az állandósítás után az iskola igazgató-tanítója is felvétetik a városi tanítói nyugdíjkötelékbe.

— **Lelet Zsigmond király idejéből.** Szerencsés csillagzat alatt született Botás Onucz aradmegyei, apáti lakos, ki megérte azt, hogy egyszerű szántó-vető ember létére az újságok nozzák a nevét. Nevéssé tette pedig egy érdekes véletlen. Ugyanis f. hó 2-án kiment szántani a mezőre, s e munkája közben az eke kormányja megakadt valami kemény tárgyban. Amint lehajol, megnézendő, hogy mi lehet ez, csodálkozva látja, hogy egy fazék tele ezüst pénzzelel. Azonnal felvitte a leletet a községi előjárósághoz, hol megvizsgálva azt, kiderítették, hogy a pénzék Zsigmond király idejéből valók.

— **Az aradi kolera hatása.** Nagyváradról írják lapunknak november 7-iki kelettel: Sarlót Domokos, Aradváros rendőrfőkapitánya, ma reggel táviratilag értesítette Bihar megye alispánját, hogy Aradon két esetben konstataálva lett az ázsiai kolera föllépte s a járvány-bizottság ennek folytán meg is alakult. A rémhír vétele után Beóthy Andor alispán az Aradmegyével határos járások (nagy-szalontai, beéli és vaskohi) főszolgabíróit sürgönyileg hívta föl arra, hogy a szomszédban kitört járvány behurcolását mindeo rendelkezésükre álló eszközzel akadályozzák meg s felelősség terhe alatt utasi-

totta őket, hogy a közegészségügyi rendeletek szigorú és erélyes végrehajtását szívükön hordják. Hasonló fölhívás ment a megye többi főszolgabíróihoz is.

— **Két rendelet.** Aradon felmerült koleraesetekre való tekintetből Nyáry Béla alkaptány tegnap a következő két hirdetményt bocsátotta ki:

Hirdetmény. Két cholera megbetegülésből kifolyólag Aradváros területén az ázsiai cholera járvány megállapítván, a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 82221 szám alatt kelt körrendelete alapján Aradváros területén a házalást a további intézkedésig a mai naptól fogva ezenel betiltom.

Midőn tehát erről a helybeli összes házalókat a jelen hirdetmény útján tudomás és mihez tartás végett értesíteni, egyidejűleg figyelemztetem, hogy mindazok ellen, kik a cholera megakadályozását célzó jelen rendeletet áthágják, az 1878 évi V. t. cz. 316. §-a értelmében fog az eljárás folyamatba tétetni, vagyis amelszerint az, ki ragályos betegség idején a tovább terjedésnek megakadályozása alatt elrendelt szabályokat megszegi, 6 hónapig terjedő fogházzal büntetettik. Aradon, 1892. évi november 8-án. Főkapitány ur helyett Nyáry Béla alkaptány.

Hirdetmény. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 88053 sz. a. kelt távirati rendelete értelmében ezenel közhírré teszem, hogy Aradváros területéről a zöldség nem üeknek nevezetesen zöld káposzta és saláta féléknek kivétele megengedett k. Minélfogva a f. évi 13913 sz. a. közzétett hirdetménynek a zöldség nemek kivételére vonatkozó tilalom a további intézkedésig hatályon kívül helyezettik.

Kelt Aradon, 1892 évi november hó 8-án a város kapitányi hivatala, mint I-ső foku egészségügyi hatóság. Főkapitány ur helyett Nyáry alkaptány.

— **Gyermekpusztulás Aradmegyében.** A Budapesti Hírlap-nak Aradról a következőket írják: „A gyermekvilágot megtizedelő őszi járványok legborzasztóbbika, a difteritisz Aradmegye oláh községeiben nagy mértékben pusztít. A legszigorubb hatósági óvintézkedések hajótörést szenvednek az oláh nép indolenciáján; a difteritisz esetét eltitkolják, nem hívtnak. ha meghal a gyermek csapnak tört és nagyokat isznak a dászkal és pópa egészségére. A tortól aztán széthordják a betegség csirait, mert szó sincs róla, hogy az oláh a fertőzött halott után kellően kitisztítsa házat és a baj egyre terjed. Majd évek mulva tűnik ki, hogy az 1892-ik év őszén milyen kevés katonának való maradt életben.“

— **Szabad káposztát szállítani.** A belügyminiszter tegnap délután táviratilag közölte Salacz Gyula polgármesterrel, hogy a leveles káposzta szállítása, ha újabb koleraeset nem fordul elő, engedélyezendő.

— **Méregkeverő feleség.** Keresztess János aradi postaszolga tett jelentést a kihágási bírónál arról, hogy a felesége megakarta mérgezni. Vádoló férj a súlyos vádat két tanuval is akarja igazolni. A vizsgálat erélyesen folyik s míg pozitív eredményre nem vezet, e részletek közlésétől tartózkodnunk kell. Az esetre még visszatérünk, most csak annyit kell konstataálnunk, hogy a férj azon állítása, hogy az asszony teljesen elvetemült, igazolva van.

— **Magyarfaló szerb.** Tegnapelőtt este Demeter napját ünnepelték meg egyik aradi vendéglőben, a hol miután már minden Demeter-ért üritettek poharat, egy hazafias szerb magyar beszédben a magyarok és szerbek egységéért emelt poharat. A beszéd általános lelkesedést keltett, csak J. M. szerb kereskedősegédet ragadta tüntető beavatkozásra. Hevesen támadta meg a szónokot, a miért aztán a vendégkoszoru közös erővel kívül tette az ajtón a magyarfaló szerbet, a kinek nevét azért nem közöljük, mert szeretjük hinni, hogy borközi állapota nem eshetik beszámítás alá.

— **Uj fajta regalítások.** A dohánykedvelő emberiségnek sietünk hírral adni, hogy őket a pénzügyminiszter közelebb meglepetésben ré-

szesíti. Új fajta regalitásokat gyártanak, melyekből Wekerle Sándor a képviselőházban próba-szivarokat is osztogatott szét és a dohányzás matadorai is igen kedvezőleg nyilatkoztak a dohányjövődék ez újdonságáról.

— **Aranypénzek beváltása koronákra.** A pénzügyminiszter elrendelte, hogy ezentúl az 1868. évi VII. törvénycikk alapján vert, valamint az ausztriai tranyok nyers kilogrammonként 3228 koronával; az osztrák és magyar veretű 8 és 4 frtos (20, illetve tíz frankos) aranyok nyers kilogrammonként 2946 koronával; az angol sovereignek nyers kilogrammonként 3.000 454 koronával cserélendők be. Október 22-én kiadott hirdetményében a miniszter az 1868. évi VII. t.-cz. alapján vert aranyok beváltási árát 3224 041 koronában, a 20 és 10 frankosokét 2944 762 koronában és a sovereignekét 3002 454 koronában állapította meg. Az aranyak, továbbá a husz- és tízfrankosok beváltási árát tehát a miniszter fölemelte, ami valószínűleg előmozdítja majd az új koronák forgalomba jutását.

— **Eladott versenyistálló.** Mint értesülünk, Jakabffy Tódor versenyistállóját eladta Üchtritz Zsigmond bárónak.

— **A növekedő sörfogyasztás.** A filloxera pusztításai folytán támadt magas borárak egy idő óta a sörfogyasztás rohamos emelkedését idézik elő hazánkban. A sörfogyasztás ezen emelkedése frappánsul visszatükröződik az államnak sörfogyasztást adó czimén való beváteleiben. A múlt évi bevételek ezen a czimen több mint százezer forinttal haladták meg az előző évnél eredményeit s az eddig ismert adatokból következtetve, az idén további harmadfél százezer forinttal fognak emelkedni a sörfogyasztási adóbevételek. E jelenségben találják magyarázatukat az ország különböző vidékein új sörgyárak létesítésére irányuló kezdeményezések is.

— **Köszönetnyilvánítás.** Koszoruk megváltásaként bold. Leopold Rezsőné szül. Brüll Emmaért az izr. nő-egylet javára adományozni szíveskedtek: Leopold Mór család 20 frt, Hirschmann Rozália urnő 15 frt, Herzl Bernát ur 15 frt, Kaczer Zsigmond család (Győr) 15 frt, Knöpfmácher József ur és neje 10 frt, Leopold Rezső ur és neje (Szeged) 10 frt; Neuman Dánielné urnő 10 forint, Neuman Adolf ur tíz forint; az izraelita árvaház javára 10 frt, Hirschmann Vilmos Gebhardt Julia urnő és fia 10 frt; továbbá koszorú megváltásaként bold. Kanitzer Leonoráért Vass Matild urnő az izr. jótékony egyletnek 10 frt és Kanitzer Frigyes ur (Hamburg) 10 frt az izr. árvaháznak. Ez adományokért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **A vasúti állomás örültje.** Mokrinból írják, hogy az ottani vasúti pénztáros felesége megőrült s az utóbbi időben többször a berobogó vonatok mozdonyai elé akarta magát vetni, azonkívül férjét és gyermekét folytonosan halállal fenyegeti. Éjjel-nappal örködni kell a szerencsétlen nő felett, hogy valami bajt ne okozzon s az állomás személyzete, de a falu lakossága is folytonos izgalomban él az eset miatt. Budapestre folyamodtak a beteg fölvétele és megfigyelése végett, míg a belügyminiszteriumtól ki lehet eszközölni a beteg nőnek az országos tébolydába leendő felvételét.

— **Elvesztett pénz.** Az aradi első takarékpénztár szolgálja 1200 forintot elvesztett. Az összeget állítólag egy vidéki sváb találta meg. A rendőrség már nyomában van a becsületes megtalálónak.

— **Zálogházi árverés** lesz ma Weiss David helyb. zálogintézetében, mire az érdekeltek figyelmét e helyen és felhívjuk.

— **Pályázatok.** VI. oszt. adótisztai áll. a nagyállói adóhivatalnál 2 h. a. III. oszt. rendes szolgálai áll. a budapesti zálogházaknál 30 nap a. Aljegyzői áll. a tamási járásbírósnál 2 h. a. Szolgai áll. a kolozsvári állami tanítóképző intézetnél nov. 20-ig. Segéd szolgálai áll. a deési törvényszék nál decz. 10-ig.

Gyászrovat.

Özv. sipekl Balázs Albertné szül. remetei és pogányesti Kormuth Borbála, ki az Aradmegyei Czárán-családdal közeli rokonságban áll, mint egy hozzánk Deésről beküldött gyászlap jelenti, élte 83-ik évében végelgyengülés, következtében e hó 6-án elhunyt. Béke poraira!

Színház.

A színház műsora:

November 9. (Szerda) Szegény Jonathán, operette.
November 10. (Csütörtök) Munkányi, vígjáték.
November 11. (Péntek) Katona József emlékeztető: Bánk-bán, tragoedia.
November 12. (Szombat) Parasztbecsület, opera.
November 13. (Vasárnap) A kis molnárné, operette.

— **A Pont-Biquet család** második előadása tegnap este egészen telt ház előtt folyt le, amit pompás vígjáték tökéletesen meg is érdemel. Különben is örömmel tapasztaljuk, hogy november óta a színház napról-napra tömve van. Az előadás kitűnően folyt, a közönség jókat kacagott s minden szereplőt megtapsolt.

— **Színházi hírek.** Ma szerdán Szegény Jonathán nagy operette adatik. Holnap csütörtökön korán elhunyt koszorús írónk, Csiky Gergely kitűnő vígjátéka, Munkányi kerül színpadra.

— **Az erdélyi színészet** száz éves jubileumán képviselve lesz az aradi színtársulat és pedig valószínűleg Aradi Géza igazgató és Gergely József által.

— **Egy kimaradt kritika.** Térzstike miatt ma referálunk a hétfői előadásról. Szépen megtelt ház előtt ment a „Madarász”. Koszmahelyett Viola énekelte Adámot, Mély fekvésű, érczes baritonja Adám magas tenorparhizájában is szépen érvényesült. Fülemlé dalát nyílt színen is megtapsolták és megisméltették. Somlóné (Milká) kitűnően volt disponálva. Mellettek Posfai Ella (fejedelmő) Gergely (Szaniszló) és Sziklasy (Csörz) tűntek ki.

— **Kolerában elhunyt színész.** Kertész Gyula a szegedi színtársulat egyik derék tagja, tegnap délelőtt meghalt. A kolera-járvány idejében, mint kolerást konstataáltak, s a halálát is kolerának tulajdonították. A megboldogult színész özvegyet, s két árva hagyott hátra.

IRODALOM.

— **Somló Sándor könyve.** Somló Sándor, a kiváló költő-színész, tíz év alatt írt költeményeinek javát s egyéb műveinek egy részét „Bolyongás” czimvel külön kötetben szándékozik kiadni. Somló sokkal jelentősebb névvel bír az irodalomban, mintsem hogy öt újabb könyve kiadásakor hosszasan figyelmébe kellene ajánlanunk a közönségnek, a mely mindenkor szívesen hallgatja a széptehetségű poeta lírájának megnyilatkozásait. Alább egész terjedelmében közöljük az előzetési felhívást, azon hozzáadással, hogy előfizetéseket a nálunk letett ivon mi is készséggel elfogadunk s hiszszük, hogy az érdekes könyvet minél többen meg fogják rendelni. A felhívás így hangzik:

Előfizetési felhívás Somló Sándor „Bolyongás” cz. verskötetére.

E kötetben 10 év (1882—92) alatt írt verseim javát nyújtom az olvasó közönségnek. Kisebb költeményeken költeményeken kívül tartalmazni fogja: Az apród c. a Kisfaludy társ által jutalmazott kültői elbeszélést, A szerzetes c. drámai költeményt, Falusi történet, Yorick stb. nagyobb verseimet, hosszabb műtárgyakat két kiadatlan pályanyertes drámai művem Ovidius és Nagy ravagyó-ból s a Lucanus c. drámai töredéket.

A f. évi december hó végén megjelenő kötet 12—15 ivre fog terjedni. Előfizetési ára: 1 frt 50 kr, mely összeg f. évi december hó 1-ig nevemre czimezve Aradra (színház) küldendő. Gyűjtőknek 8 előfizető után egy tiszteletpéldány jár.

Arad, november hó 7-én 1892.

Somló Sándor.

Törvényszék.

— **Betörő tolvaj.** Hertter Mihály még a múlt évben betört Winterhalter Alajos műhelyébe s onnan pénzt és ruhaneműket. Török Károly kertjéből pedig szőlőt lopott. Ezen kétrendbeli betörés cselekedetéért az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap hat hónapi ingyen szálással kínálta meg. Hertter a vendégszeretet igénybe vételéhez a kir. tábla szíves meghívását is szükségesnek tartja.

— **Életfogytiglani fegyházra.** A m. kir. kurának egy sötét bűntényben, a gyaláni bíró gyilkolásában hozott ítéletét tegnap hirdette ki a nagyváradai törvényszék. Az elítélt Kovács János, alias Bocza György, 42 éves aradmegyei cigány, akit a kihirdetés után visszakísérték czellájába, örökre.

Táviratok.

A Szapáry-kabinet lemondása.

(Folytatása a lapunk élén közölt cikknek.)

Budapest, november 8. (Saj. tud. táv.) A „Pester Lloyd” Bécsből ma délután táviratot kapott, melyben megerősíti az „Aradi Közlöny” külön kiadásában megjelent híreket. A Lloyd távirata szerint a király tegnap közölte Szapáryval, hogy kabinetje lemondását elfogadja, Szapáry állítólag kijelentette bécsi ismerősei előtt, hogy ha azzal megbízzák, semmi esetre sem fogad el megbízást új kabinet alakítására.

Budapest, nov. 8. (Saj. tud. távirata.) Ma különösen, miután a válság újabb stádiuma, a kormány lemondásának megtörténte és az, hogy O felsége a lemondást elfogadta, köztudomásu volt a fővárosban. Az érdeklődés érthető módon a szabadelvű klub felé irányult, amelyről tudvalevő, hogy az ő magatartásától függ a jelenlegi bonyolodott helyzet. Es ebben a tekintetben a szabadelvű pártban örömdetes a hangulat, olyan a melytől a kormány és e pártjának álláspontjára csak legjobbat lehet remélni. Ma este a szabadelvűpártban maguk a képviselők is a szokottnál nagyobb számmal jelentek meg. Mindenkit érdekelt, hogy mikép alakulnak a körülmények, a legutóbbi fordulat után. Örömmel konstataljuk, hogy ebben a tekintetben a szabadelvű párt tagjai között az egyetértés ma nagyobb, mint volt annak előtte néhány nappal. Fenyvessy Ferencz és Tibád Antal-féle emberek még ma is akadnak ugyan, akik készek megalkudni a körülményekkel és lemondani a kormány és pártjának legliberálisabb programjáról, de ezek nem jönnek tekintetbe. A nagy többség határozottan a mellett nyilatkozik, hogy lehetetlen a szabadelvű pártnak meghátrálnia, lehetetlen cserben hagynia azt a kormányt, amely a legliberálisabb előterjesztésekkel lépett a korona elé. Hogy mennyire egyetért ebben a párt, leginkább kivehető azon hangból, melylyel a „Pester Lloyd” vasárnapi cikkét tárgyalják. Ezt a cikket a párt legnagyobb többsége elítéli és nem tudja mire magyarázni a Lloyd vakaságát, melylyel nem látja be a dolgok folyásának kérélhetetlen logikáját. A miniszterek körül a klubban állandóan nagy csoportok alakulnak, melyek élénken vitatják az adott helyzetet. A kormány lemondását kommentálják — természetesen — helyeslőleg és ezzel kapcsolatban kombinálják a helyzet hová fejlődését. Nagy reménnyel vannak Tisza Kálmán holnapi bécsi útja iránt. A helyzet fejlődésére nézve általában kedvező jelnek tekintik, hogy a Felső először is Tisza Kálmán véleményére és tanácsára reflektál. Tisza a jelen liberális áramlat legnagyobb támasza, mondhatnók feje, így az ő tanácsa csak jó eredménnyel lehet. Hasonlóképp ily értelemben kommentálják Széll K. csütörtöki bécsi kihallgatását is. Széll szintén a kötelező polgári házasság mellett van. Általában mindketten ezt fogják hangsúlyozni a király előtt: hogy ma lehetetlen az országban olyan kabinet alakítása, melynek programjából hiány-

zik a kötelező polgári házasság. Az ügy illetén stadiuma természetesen csak a legjobb hatással van a szabadelvű párt tagjainak összetartására, és így közvetlenül a jelen helyzet fejlődésére.

Budapest, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Mérvadó körökben a szabadelvű párt magatartása folytán az uralkodó nézet az, hogy ha a korona utoljára is enged a kötelező polgári házasság kérdésében, — ami több mint valószínű, — akkor a jelenlegi kormány marad továbbra is változatlanul.

Budapest, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Késő éjjel érkezett a „Bud. Corr.” — e felhivatalos értesítő — kiadása, mely felhivatalosan is tudatja, hogy ő Felsége elfogadta a Szapáry-kabinet lemondását. Egyéb részletekben két hasábos felhivatalos jelentésében pontról-pontra igazolja az „Aradi Közlöny” minden értesítését, melyekhez adnivalónk alig van, elvenni való pedig egyáltalán nincs. Egy határozott állítása van, melyet az „Aradi Közlöny” csak mint verziót közölt, — az, hogy Szapáry végleg visszalép, a kabinet többi tagjai pedig maradnak majd mind. Kilátásba van helyezve, hogy e fordulat dacára Szapáry marad tovább is hü párttag, miután ő a kötelező polgári házasságot is helyeselte, csak annak keresztül vitelét tartotta lehetetlennek ez időszert. Még új a „Bud. Cor.” jelentésében, hogy a helyzet ura ma **W e k e r l e** Sándor és így arra enged következtetni, hogy a jövő miniszterelnök **W e k e r l e**.

Fontos még a „Bud. Corr.” jelentésében annak az indoklása is, a miért a szabadelvűpárt feltétlenül szükségesnek tartotta a kötelező polgári házasság mellett a leghatározottabban állást foglalni. Ezt a katolikus egyház magatartása tette szükségessé, amelylyel szemben az államhatalomnak érvényt kell szerezni minden áron.

Budapest, nov. 8. (Saját tud. táv.) Nehány lap az ellenzéki pártokról azon hírt is terjesztette, hogy az ellenzéki pártok egymással fuzionálnak, amire nézve már komoly tanácskozások is folytak. A nemzeti párt nevében **Horánszky** Nándor nyilatkozik, kijelentvén, hogy ezen híresztelés teljesen légből kapott valótlanság.

A kolera.

Budapest, november 8. (Saját tud. táv.) Budapesten éjfélről ma délig kolerában 6 megbetegedés és 3 halálozás történt. Az idő szárazra fordultából arra következtetnek, hogy a járvány rövid idő alatt véget ér.

Megtartott gyűlés.

Brüsszel, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Dacára a tilalomnak, megtartották a gyűlést a szabad ég alatt a vidékről is igen számosan vettek benne részt. A szónokok azzal fenyegettek, hogy sztrájkolni fognak, ha az általános szavazati jogot az alkotmányos gyűlés meg nem szavazza.

Az egész helyőrség, rendőrség, tűzrendőrség és tűzoltóság összpontosított a királyi palota elébe négy üteg tűzértség rendeltetett a rend fenntartása végett. A szabadelvű sajtó tiltakozik a katonai rendszabályok miatt a óva int az agent provocateuroktól.

Elfoglalt erőd.

Páris, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Porto-Novoból jelentik, hogy **Dodds** ezredes november 2-án bevette Muako várát Cana mellett.

A francziák háborúja.

Páris, november 8. (Saj. tud. táv.) Mint a tengerészeti miniszteriumhoz érkezett távirat jelenti, **Dodds** ezredes november 2-án megtámadta Muako erősséget a Cana folyó közelében s azt heves küzdelem után elfoglalta. November 3-án jókor reggel a dahomeybeliek megtámadták az expedíció csapatait, de négy óráig folyt küzdelem után visszautaztak. A francziák 7 halottat vosztettek, megsebesült 60 emberök.

Tüntetés.

Genf, nov. 8. Tegnap heves összeütközés volt a tüntetők és a rendőrök között. A rendőröket kövekkel, palackokkal és poharakkal dobálták meg. Négy rendőrbiztos súlyosan megsérült. A zavargók közül többeket letartóztattak.

Közzgazdaság.

Uj-aradi gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, november 8.

(S. ss.) A mai hetipiaczon leginkább a malmok vásároltak. Lanyha irányzat, gyengébb árak és kedvezőtlen vételkedv mellett elkelt:

2800 mmázsa b u z a 6 frt 70 krtól 7 frt 10 krig.
400 mmázsa r o z s 5 frt 70 krtól 5 frt 80 krig.
100 mmázsa ó-t e n g e r i 4 frt 30 krtól 4 frt 40 krig.
1200 mmázsa u j-t e n g e r i 3 frt 70 krtól 3 frt 75 krig.
200 mmázsa z a b 5 frttől 5 frt 20 krig.

Szeszűzlet.

— November 8. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 50.50, kicsinyben 51. — hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, nov. 8. d. u. 5 óra.

Gabona	F a j	Irányzat	100 klgramm frt
B u z a	bánsági . . .	szilárd	7.25 — 7.80
	tiszavidéki . . .	„	7.35 — 8.05
	pestvidéki . . .	„	7.30 — 8. —
	fehértmegyei . . .	„	7.30 — 7.90
	bácskai . . .	„	7.35 — 8. —
tiszak-magyarországi			
R o z s	—	lanyha	6.30 — 6.55
Á r p a	takarmány . . .	lanyha	5.15 — 5.40
	égetni való . . .	„	5.60 — 6.10
Z a b	sörfőzdei . . .	„	6.47 — 7.50
T e n g e r i	bánsági . . .	lanyha	5.50 — 5.80
	másnemű . . .	„	4.75 — 4.80
Káposzta-repce	—	lanyha	4.70 — 4.75
Köles	—	lanyha	11. — 11.50
B u z a	tavaszi . . .	szilárd	4.60 — 4.80
	junius 1892 . . .	„	7.63 — 7.65
T e n g e r i	őszre . . .	„	—
	máj.-jun. 1892 . . .	csend.	4.76 — 4.78
Z a b	szept.-okt. 1891 . . .	„	4.94 — 4.96
	„ „ „ „ . . .	„	—
Káposzta-repce	Bpest sz. tavasz . . .	szilárd	5.60 — 5.62
Káposzta-repce	aug.-szept. 1891 . . .	szilárd	11.65 — 11.70
	„ „ „ „ . . .	„	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. november 8.

Magyar aranyjárdék 6% —
Magyar aranyjárdék 4% 111.90
Magyar papírdárdék 5% 100.50
Magyar vasnti kölesön 120.50
Magyar keleti vasnti államkötvény I. kibocsátás —
Magyar keleti vasnti államkötvény II. kibocsátás —
Magyar keleti vasnti államkötvény III. kibocsátás 118. —
Magyar földtehermentesítési kötvény —
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal —
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény —
Temes-bánati földtehermentesítési kötv. záradékkal —
Erdélyi földtehermentesítési kötvény —
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény —
Magyar szőlődezmaváltsági kötvény —
Magyar nyerekménysorsjegy-kölesön 145.50

Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy 133.50
Osztrák járdék papírban 96.40
Osztrák járdék ezüstben 96.25
Osztrák járdék aranyban 114.50
1860-ki államsorsjegyek 140. —
Osztrák-magyar bankrészevény 986. —
Magyar hitelbankrészevény 356. —

Aradvárosi

Évadbérlet
40. szám.

színház.

Havibérlet
8. szám.

Szerdán, 1892. évi november hó 9-én:

Szegény Jonathán.

Vig operette 3 felvonásban. Irta: Wittmann Hugó és Bauer Gyula. Fordították: Fáy J. Béla és Reiner Ferencz. Zenéjét szerzezte: Milöcker.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— November 8. —

Fehér Kereszt szálloda: Maszer Lajos magánzó, Kétegyhalom. Sevitk Lajos magánzó, Zsombolya. Blau Katinika magánzó, Soborsin. Dr. Atlasz M. orvos, Soborsin. Dr. Hasz Béla ügyvéd, B.-Csaba. Jahn Vilmos igazgató, Borossebes.

Vass szálloda: Muntyán György ügyvéd és neje, Lugos. Porges Gyula tirkár és neje, Arad.

Magyar Korona szálloda: Illica János tanító, Kuvín. Lovich Gyula körjegyző és családja, Draucz. Singer József bérli, Csintye.

Arany Kulcs szálloda: Koszta Simeon kereskedő, Egros. Scher Gyula bérli, Borosjenő. Schvacz Leó kereskedő, Zaránd.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyílttér.

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosított.

198 7—10

Az igazgatóság.

4021 sz.
1892.

Arverési hirdetés.

Arad szab. kir. város árvaszéke mint gyámhatóság részéről a f. é. 4021/1892. számú végzés alapján ezennel közhírré tetetik, miszerint a néhai Timotity Józsa Arad-gáji volt lakos hagyatékában leltározott az aradvárosi 3103. sz. tjkben h. r. 5086. sz. alatt bejegyzett aradi határ „Rendetlen” dűllőben 2¹⁴⁰/₁₆₀₀ hold szántó föld, valamint az aradvárosi 4452. sz. tjkben felvett h. r. 5157. sz. alatt Szt.-Pál dűllőben 1¹⁰⁸⁰/₁₆₀₀ hold szántóföld önkéntes nyilvános árverésen 1200 frt kikiáltási árral f. évi november hó 15-ik napján d. u. 3 órakor Aradvárosa t. közgyámi hivatala helyiségében az ugyanott megtudható feltételek mellett — elfog adadni.

Kelt Aradon, 1892. nov. 7-én.

Simon Gábor,

860 1—3 árvaszéki jegyző, mint kiküldött.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Vasuti vonatok menetrendje.

Ervényes 1892. évi október hó 1-től.

Aradról—Budapestre :

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvon.	Személy-vonat	Személy-vonat	Személy-szállító tehervonat
Arad indul	11.18 délelőtt	8.20 d. e.	9.05 este	5.30 reggel	5.45 délután
Kurtics "	11.45 "	8.38 "	9.36 "	5.57 "	6.40 "
Csaba "	1.15 délután	9.25 "	11.05 éjjel	6.57 "	8.19 este é.
Szolnok "	4.15 "	11.46 "	2.21 "	—	—
Budapest érkezik	7.25 "	1.50 d. u.	5.50 reg.	—	—
Bécs d. v. l. "	6.20 reggel	7.20 este	3.00 d. u.	—	—

Budapestről Aradra.

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvon.	Személy-vonat	Személy-vonat	Személy-szállító tehervonat
Bécs d. v. l. indul	10.00 este	8.05 d. e.	2.15 d. u.	—	—
Budapest "	8.10 reg.	1.55 d. u.	9.30 este	—	—
Szolnok "	11.14 d. e.	4.02 "	1.05 éjjel	—	—
Csaba "	2.13 d. u.	5.57 "	3.53 reg.	4.30 regg.	7.10 este
Kurtics "	3.18 "	6.39 este	4.58 "	6.01 "	8.17 "
Arad érkezik	3.45 "	6.57 "	5.24 "	6.35 "	8.45 "

Aradról Gyulafehérvárra és vissza.

Állomás	Szem. vonat	Szem. vonat	Vegy. vonat	Szem. vonat	Állomás	Szem. vonat	Szem. vonat	Szem. vonat	Szem. vonat
Arad ind.	4.30 du	5.46 r.	—	2.34 du	Budapest ind.	8.50 r.	4.30 du	—	—
Győrök "	5.02 "	6.19 "	—	3.34 "	Prédikál "	5.12 du	9.12 e.	—	—
Paulis "	5.14 "	6.30 "	—	3.38 "	Brassó "	7.22 e.	4.30 r.	—	—
Radna "	5.22 "	6.48 "	—	3.40 "	Kolozsv. "	11.10 é.	8.30 r.	—	—
Soborsin "	6.38 e.	8.07 d.	—	—	Török "	3.04 "	1.59 du	—	—
M.-Illye "	8.08 "	9.18 "	—	—	Gyulafehérv. "	3.40 "	2.19 "	—	—
Déva "	8.38 "	9.48 "	—	—	Piski "	5.40 "	4.14 "	—	—
Piski "	10.00 éj.	10.18 "	—	—	Déva "	5.44 "	4.30 "	—	—
Gyulafehérv. ér.	11.22 "	11.59 "	—	—	M.-Illye "	6.44 "	5.14 "	—	—
Török "	11.34 "	12.28 du	—	—	Soborsin "	8.08 "	6.34 e.	—	—
Kolozsv. "	4.48 "	5.14 "	—	—	Radna "	9.44 d.	7.46 "	—	5.30 r.
Brassó "	8.00 r.	10.06 é.	—	—	Paulis "	9.58 "	7.57 "	—	5.50 "
Prédikál "	1.11 "	6.29 r.	—	—	Győrök "	10.11 "	8.08 "	—	6.30 "
Budapest érkezik	9.15 "	12.10 du	—	—	Arad érkezik	10.42 "	8.40 éj.	—	7.30 "

Borosjenőről—Csermőre és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Arad indul	6.20 reg.	4.40 d. u.	Csermő indul	4.40 reg.	2.40 d. u.
Borosjenő "	9.20 d. e.	7.25 este	Borosjenő érkezik	5.30 "	3.40 "
Csermő érkezik	10.10 "	8.20 "	Arad "	8. — "	6.45 este

Aradról—Gurahonczra és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Szem. v.	Vegy. v.
Bpest máv. ind.	8.10 d. e.	9.30 este	Gurahoncz ind.	4.00 reg.	2.00 d. u.
Arad "	4.40 d. u.	6.20 reg.	Almás-Alosil "	4.18 "	2.19 "
Ótvenes "	5.00 "	6.41 "	Kotsuba "	4.27 "	2.29 "
Zimánd Ujfalu "	5.11 "	6.49 "	Borossebes-B. "	4.48 "	2.52 "
Uj-Szt-Anna "	5.46 "	7.25 "	Kornye-Berz "	4.59 "	3.06 "
Kerek "	5.55 "	7.33 "	Repszeg "	5.08 "	3.15 "
Világos "	6.10 "	7.49 "	Bokszeg-Beél "	5.20 "	3.28 "
M.-Magyarád "	6.18 "	7.58 "	Tamánd "	5.28 "	3.37 "
Pankota "	6.30 "	8.15 "	Borosjenő "	5.45 "	3.57 "
T.-Kurtakér "	6.53 este	8.39 d. e.	Apatelek "	5.56 "	4.10 "
Apatelek "	7.08 "	8.54 "	T.-Kurtakér "	6.11 "	4.30 "
Borosjenő "	7.18 "	9.07 "	Pankota "	6.37 "	5.01 "
Tamánd "	7.33 "	9.23 "	M.-Magyarád "	6.44 "	5.08 "
Bokszeg-Beél "	7.43 "	9.33 "	Világos "	6.52 "	5.17 "
Repszeg "	7.55 "	9.45 "	Kerek "	7.08 "	5.35 "
Kornye-Berz "	8.04 "	9.54 "	Uj-Szt-Anna "	7.20 "	5.55 "
Borossebes-B. "	8.17 "	10.12 "	Zimánd "	7.59 "	6.18 "
Kotsuba "	8.35 "	10.30 "	Ótvenes "	7.45 "	6.26 "
Almás-Alosil "	8.46 "	10.43 "	Arad érkezik	8.00 "	6.45 este
Gurahoncz érkezik	9.03 "	11.00 "	B. Japoz "	1.20 d. u.	5.50 reg

Aradról Nagyváradra és vissza.

Állomások	Személy-vonat	Állomások	Személy-vonat
Arad indul	5.30 reg.	Nagyvárad indul	10.08 d. e.
Kurtics "	5.57 "	Ósi "	10.19 "
Békés-Csaba "	7.22 "	Less "	10.38 "
Gyula "	7.44 "	Csáffa "	10.54 "
Sarkad "	8.04 "	Szalonta "	11.19 "
Szalonta "	8.40 "	Sarkad "	11.53 "
Csáffa "	8.59 "	Gyula "	12.18 d. u.
Less "	9.17 "	Békés-Csaba "	2.18 "
Ósi "	9.35 "	Kurtics "	3.18 "
Nagyvárad érkezik	9.46 "	Arad érkezik	3.45 "

Aradról—Szegedre és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Teherv. v. sz. sz.	Állomások	Teherv. sz. sz.	Vegy. v.	Személy-vonat
Arad ind.	5.01 reg.	4.00 d. u.	6.11 re	Bécs d. v. l. ind.	9.00 este	9.15 d. e.	11.00 é
Szt.-Tamás "	5.24 "	4.26 "	6.37 "	Budapest árt.	2.35 "	6.30 este	8.25 re
Pécska "	5.41 "	4.45 "	7.03 "	Szabadka "	2.35 "	—	9.51 d.
Battonya "	6.10 "	5.15 "	7.38 "	Szeged "	6.10 "	3.07 reg.	2.42 d.
Tompá "	6.20 "	5.26 "	7.53 "	Szöreg "	6.25 "	3.25 "	3.00 "
Pereg "	6.29 "	5.36 "	8.05 "	Deszk "	6.39 "	3.40 "	3.12 "
M.-hegyes "	6.43 "	6.00 "	8.43 r.	K.-Zombor "	7.12 "	4.10 "	3.40 "
Cs.-Palota "	7.15 "	6.21 "	9.08 "	Makó "	7.28 "	4.53 "	4.00 "
Nagylak "	7.32 "	6.42 este	9.39 "	Apátfalva "	8.16 "	5.16 "	4.25 "
Apátfalva "	7.54 "	7.04 "	9.57 "	Nagylak "	8.44 "	5.40 "	4.51 "
Makó "	8.21 "	7.40 "	10.43 "	Cs.-Palota "	9.03 "	5.58 "	5.10 "
K.-Zombor "	8.38 "	8.02 "	11.00 "	M.-hegyes "	9.26 "	6.44 "	5.51 "
Deszk "	9.02 "	8.30 "	11.27 "	Pereg "	—	6.59 "	6.08 "
Szöreg "	9.17 "	8.47 "	11.46 "	Tompá "	—	7.10 "	6.18 "
Szeged érkezik	9.30 "	9.00 "	12.00 "	Battonya "	—	7.32 "	6.32 "
Szabadka "	1.20 "	—	6.01 "	Pécska "	—	8.00 "	7.00 "
Budapest árt.	1.20 "	8.15 reg.	8.50 "	Szt.-Tamás "	—	8.16 "	7.17 "
Bécs ny.p.u. "	7.05 reg.	2.46/6.15 d. u.	6.35 "	Arad érkezik	—	8.40 "	7.40 "

Mezőhegyesről—Kétegyháza és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes indul	8.40 reg.	6.35 este	Budapest ind.	9.30 este	8.10 reg
Kamarásmajor "	8.52 "	6.47 "	Kétegyháza "	4.41 reg.	3.00 d. u.
Nesze "	9.00 "	6.57 "	Bánkut "	5.02 "	3.21 "
Kovácskő "	9.17 "	7.15 "	M.-Bodzás "	5.18 "	3.40 "
Bánhegyes "	9.40 "	7.38 "	Bánhegyes "	5.37 "	4.02 "
M.-Bodzás "	10.02 "	8.00 "	Kovácskő "	5.58 "	4.25 "
Bánkut "	10.17 "	8.16 "	Nesze "	6.10 "	4.39 "
Kétegyháza érkezik	10.37 "	8.35 "	Kamarásmajor "	6.18 "	4.48 "
Budapest m. á. v. "	7.25 d. u.	5.50 reg.	Mezőhegyes érkezik	6.30 "	5.00 "

Uj-Szt.-Annáról—Kétegyháza és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna indul	8. — d. e.	6.10 este	Budapest máv. ind.	9.50 este	8.10 reg.
Simánd "	8.31 "	6.39 "	Kétegyháza "	4.40 reg.	3.05 d. u.
Kisjenő-Erdőhegy "	9.06 "	7.12 "	Elek "	4.56 "	3.24 "
Székudvar "	9.22 "	7.26 "	Ottlaka "	5.07 "	3.36 "
Sikló "	9.37 "	7.39 "	Sikló "	5.20 "	3.49 "
Ottlaka "	9.51 "	7.51 "	Székudvar "	5.35 "	4.04 "
Elek "	10.07 "	8.07 "	Kisjenő-Erdőhegy "	6.02 "	4.23 "
Kétegyháza érkezik	10.20 "	8.22 "	Simánd "	6.28 "	4.52 "
Budapest m. á. v. "	7.25 este	5.50 reg.	Uj-Szt-Anna érkezik	6.55 "	5.20 "

Aradról Temesvárra és vissza.

Állomások	Személy-vonat	Vegy. vonat	Vegy. vonat	Állomások	Személy-vonat	Vegy. vonat	Vegy. vonat
Arad indul	5.58 e.	6.15 reg.	11.30 d. e.	Temesvár in.	8.00 r.	11.11 d. u.	8.15 ste
Uj-Arad "	6.09 "	6.43 "	11.54 "	Orczifalva "	8.45 "	2.16 "	9.21 "
Németság "	6.27 "	7.05 "	12.19 d. u.	Vinga "	9.02 "	2.44 "	9.46 "
Vinga "	6.46 "	7.32 "	12.47 "	Németság "	9.17 "	3.03 "	10.07 "
Orczifalva "	6.58 "	7.48 "	1.04 "	Uj-Arad "	9.34 "	3.34 "	10.39 "
Temesvár ér.	7.39 "	8.43 "	2.04 "	Arad érkezik	9.44 "	3.52 "	10.55 "

Hirdetmény.

Aradváros területén fellépett cholera tova-
terjedésének megakadályozása céljából a nagymélt.
m. kir. belügyministeriumnak f. évi 77635. számú
körrendelete alapján értesitem Aradváros lakosá-
gát, hogy a további intézkedésig a helybeli m. kir.
pestahivatal által a következő tárgyakat tartal-
mazó csomagok és áruminták postai szállításra a
mai naptól fogva felvételt nem fognak, ugyint:

1. Rongyok;
2. Használt ruha, használt fehér és ágyneműek
3. Ócska kötelek és alattságok, használt
zsákok;
4. Friss vagy acsált gyümölcs, zöldség, főzelék
neműek,

5. Hus és egyéb nyers állati termékek (zsir.
tej s abból készületek, pl. vaj, sajt, nyersbőr)
k. l. b. és hurkaneműek, caviar, halak, kivéve ha
bádóg szelenczékben vannak elhelyezve (conserválva);
6. Ócska vászonba vagy más használt szövetbe
göngyölt bármily tartalmu küldemények.

A nagyméltóságú m. kir. belügyministeriumnak
f. évi 82227. sz. a. kelt körrendelete értelmében
pedig a következő s ragályt fogónak minősített
tárgyak Aradváros területéről kivitele tiltatik meg;

1. Rongyok;
2. Ócska fehér, ág és ruhaneműek;
3. Friss zöldség, salátafélék és friss gyümölcs;
4. Nedves vagy nyirkos állati hulladékok;
5. Azon élelmi szerek, melyek a mosatásukra,
vagy higításukra használtathatott fertőzött víz által
gyanúsakká lesznek, mint a vaj, lágy sajtok, nyers
tej stb.;

6. Ócska alattságok és kötelek;

7. Caviar és halak, kivéve azon halakat,
melyek légmentesen elzárt bádóg szelenczékben
bocsájtának áruba;

8. Nyers, azaz friss és nem törléletesen ki-
száradt bőrök, friss belek (ha zárva vannak is)
mosatlan gyapjú, csontok, állati körmök — paták
— szarvak;

9. Toll, szőr és haj.

Ezen elősorolt tárgyak sem vasuton, sem
egyéb járművön a város területéről ki nem vihetők,
— mindegyre figyelmeztetem a közönséget, hogy
ily küldemények figyelmetlen fel nem vétetnek, a
vámházaknál pedig ki nem bocsájtának.

Kelt Aradon, 1892. évi november 6. án Arad
szab. kir. város kapitányi hivatala mint I-ső foku
egészségügyi hatóság.

Főkapitány ur helyettes:

Nyáry Béla,
alkapitány.

„Nincs többé fejfájás!”

D. GÖTZ

Migraine-pora

huszonöt év óta egyoldalu, ide-
ges, rheuma-szerű, sőt gyó-
morból származó fejfájás ellen
a legjobb sikerrel használtatott
mit több ezerre menő köszönet-
nyilvánítás bizonyít. Utolsó
időben a

MADRIDI UDVAR

és Baross Gáborné 5 excellentiája feltűnő eredmén-
nyel használta. — 1 doboz ára használati utasítással
2 frt. 1 kis doboz 1 frt. — Eredetiben kap-
ható Fáykiss József „nagy Krist.”-hoz címzett gyógy-
szertárban, továbbá Török Józsefnél, király-utca 12.
Budapesten. 827 4=10

Raktár Aradon: Schaffer Adolf és Rozsnyay
Mátvás gyógyszerész uraknál.
Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek

M. kir. államvasutak 135226 | c. III.

Hirdetmény.

Magy. kir. kereskedelmiügyi Miniszter úr 6
Nagyméltósága f. évi sávján 61427 | IV.
szám alatt kelt engedélye alapján a Budapest-jobb-
parti körvasút Ó-Buda-filatorigát állomásán fel-és
leadásra kerülő teherárak 23 órai szállítási pót-
határtól lép életbe.

Budapest, 1892. október hó 13-án.

Az igazgatóság

44481 | 92. sz.

797 2—3

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak bpest-dunabalti
üzletvezetősége a vonalai részére 1893. év-
ben szükségeltet 22600 drb II. rangu talpfa. tel-
tett, vagyis telítetlen bükk talpfa szállítására mely
mennyiségből 15 százalék ütközési talpfa szállí-
tandó, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A talpfák 1893. évi febr. 1-től, szeptember
hó 30-ig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

A részletes pályázati feltételek szerint szer-
kesztendő ajánlatok legkésőbb 1892. évi novem-
ber hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be az üz-
letvezetőség általános osztályának vezetőjénél (Te-
rész-körut 62. sz. I. 5. ajtó) a részletes pályázati
feltételek értelmében leteendő bántpénz pedig
1892. évi november hó 14-én déli 12 óráig az
üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál leteendő le.

A részletes pályázati és szállítási feltételek
az üzletvezetőségnek betekinthetők. A részletes pá-
lyázati feltételek a budapest-dunabalti üzletve-
zetőségtől díjmentesen a szállítási feltételek kész-
pénz lefizetése mellett a budapesti nyomtatvány-
tárból (Andrássy-ut 73. szám) megszerezhetők ló-
ván, feltételeztetik, hogy ajánlattevő ezek teljes
ismeretével bír.

Budapest, 1892. október hó.

Az üzletvezetőség.

Csak rövid ideig látható.

Aradon,
nagy hid-utca sarkán, a vörös
ökör szállodával szemben.

WERIN

nagy történelmi-mechanikai

MUZEUMA.

Életnagyságu és mozgó viaszalakok,

melyek hasonlatosságuk, csodálatra méltó jelme-
zük és csodálatos mechanikájuk által méltó fel-
tűnést keltenek.

A 150-nél több viaszalak közül különösen
kiemelendő:

Ezer és egy éj; nagy hatást keltő csoport-
tozat.

Rudolf, néhai trónörökös a ravatalon.
XIII. Leó pápa ő szentsége, teljes egy-
házi díszben.

Hófehérke a hét törpével és a herceggel.
Második Sándor orosz csár, halálos
ágyon.

Amor és Vénus, mythologiai remekmű.

A vezeklő Magdolna.

**Egy fiatal anya öröme és boldog-
sága.**

Legujabb! **Baros Gábor** néhai keresk. mi-
nister életnagyságban.

**A szép tatovirozott Iréne, akadé-
miai alak,** művészileg kivitt tatovirozással,
körülbelül 400 rajzzal.

Egy gyönyörű Amoretta-csoport, 6
darab, melyből kettő mechanikai gép által
mozog és forog.

Belizár, a híres görög vitéz szép leányával,
mint koldus.

Fatima, híres keleti szépség, mozog és do-
hányzik.

Almée, az egyiptomi csodaleány, egy szépség.
Vecsere Mária bárónő, a díjkorozott
bécsi szépség.

Egész sorozata a népfajoknak a világ minden
részeiből és számos egyéb hírneves személyi-
ségek, ugyint: császárok, királyok stb.

Külön szakaszban: **a szép Meluzina, a
habok tündére, fele hal, fele nő.**
Továbbá egy nagyszerű külön terem az úgy-
nevezett „**PARISI NEVETŐ.**”

Kiállításom minden család által megütközés nél-
kül megtekinthető.

Belépti-díj: csak 10 kr.

Naponkint nyitva reggel 9 órától este 10 óráig
fényes kivilágítás mellett.

Számos látogatást kér mély tisztelettel

846 5—6

WERIN R.

Megkötött az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

Budapest-déli üzletvezetőség.

28935 szám.

858.

1—2.

*Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán
1893. évi febr. hó 1-én megüresedő üzletnek
ugyanazon naptól számított három évi időtar-
tamra, azaz 1896. évi febr. hó 1-ig terjedő bér-
lete iránt ezennel újból pályázat hirdettetik, mely
nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok ut-
ján döntetik el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva
és okmányokkal felszerelve kell lennie; a bori-
tékra pedig a következő felirat irandó: „Aján-
lat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán
levő vendéglő üzletre 29935 számhoz.”

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsél-
telve 1893. évi jan. 5-én déli 12 óráig a m. kir.
államvasutak budapest-déli üzletvezetősége tit-
kári hivatalához címezve posta útján téríti ve-
vény mellett nyújtandók be, bántpénz fejében
pedig 200 azaz kétszáz forint kézpénzben vagy
állami letétekre alkalmas értékpapirokban szin-
tén posta útján a nevezett üzletvezetőség gyűj-
tőpénztárához Budapest 1893. évi jan. hó 4-én
déli 12 óráig beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi
tőzsdén legutóbb jegyzet 14 napnál nem régebb-
utolsó, s a névértékét meg nem haladó napi ár-
folyam szerinti értékben számíthatnak.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek
a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keres-
kedelmi osztályában (külső-kerepesi út II. ház
II. em. 25 ajtó szám) a hivatalos órák tartama
alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőről
feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri, s azo-
kat magára nézve egész terjedelmükben kötele-
zőknek elfogadja.

A feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határ-
időn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni
nem fognak.

A m. kir. államvasutak bpest-déli üzletve-
zetősége fentartja magának azon jogot, hogy az
ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott
berösszegre szabadon választhasson.

Az üzletvezetőség.

(*) Utánnnyomás nem díjaztatik.)

M. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

22849 | I. sz.

806 3—3

Pályázati hirdetmény.

Talpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősé-
gének vonalain az 1893. évben mintegy 28,200
darab I-ső és 11,800 db. II-od rangu talpfa fog
szükségeltetni, mely 1893. évi február hó 1-től
szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben
leszen beszállítandó.

Ezen talpfák szállítása a 129381 | 91. szám
alatti általános és a tölgy illetve bükk talpfák szál-
lítására nézve fenálló 21987 | 92. sz. különleges
szállítási valamint a részletes pályázati feltételek
alapján eszközölendő, mely feltételek az üzletve-
zetőség I. osztályánál a hivatalos órákban megte-
kinthetők.

A részletes pályázati feltételek az üzletve-
zetőségtől díjmentesen, a szállítási feltételek pedig az
összeg (25 és 15 kr.) előzetes lefizetése mellett a
budapesti nyomtatványtárból megszerezhetők.

Mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy
az említett pályázati és szállítási feltételeket jól
ismeri és azokat elfogadja.

A talpfák 100%-ának ütközési, 90%-ának pe-
dig közbelső talpfának kell lenni.

Ajánlható tölgy is telítetlen vagy telített
bükk talpfa.

Ha telített bükk talpfa ajánlatatik, a telítési
mód pontosan körülírandó.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot
hogy szükségletét tetszése szerint tölgy vagy bükk-
talpfával fedezhesse, hogy a kiirt mennyiséget
20%-al felemelhesse vagy leszállíthassa.

Az ajánlatok legkésőbb 1892. évi november
15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi
üzletvezetősége I. osztályának felkérőkhöz, benyuj-
tandók vagy posta útján beküldendők, a bánt-
pénz pedig f. évi november 14-ig az aradi üzlet-
vezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le.

Arad, 1892. október hóban.

Az üzletvezetőség.